

Correspondentie-adres: de Ruijterstraat 80, den Haag,
Telefoon: 110383.

Aanvragen abonnementen of losse nummers van het Vrijdag-
avondverslag: J. Rientjes, Havenkade 60, Scheveningen,
Telefoon: 554162.

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " het antwoord

N A D R U K V E R B O D E N !

Goeden avond vrienden,

- x (De Voorz. onderbreekt even voor het stellen van een vraag) Mag ik U een vraag stellen, vriend? U herinnert zich dat de vorige keer een kanarie in het spel is geweest en dat die de band heeft bedorven (een piepend geluid in het apparaat) zodat we geen verslag hebben van hetgeen in de cyclus de vorige keer is verteld. Nu zouden we graag, indien het mogelijk is, een korte samenvatting willen hebben, opdat we dan toch de cyclus enigszins vastgelegd hebben, ook wat dit punt betreft, in de verslagen.
- We zullen zien wat we daaraan kunnen doen; een volledige herhaling is natuurlijk onmogelijk, een aparte samenvatting zou uit de aard der zaak onvolledig zijn. Ik zal dus proberen de de vorige maal aangevoerde argumenten, hetzij deze hetzij de volgende keer, te doen verwerken in de uit te spreken redevoering. Is dat voldoende voor U?
- x Voorz. Gaarne, vriend.
- Ik mag dan tot U allen de gebruikelijke waarschuwing richten. U weet allen, dat we niet onfeilbaar zijn, dat we niet alle dingen weten. Juist daarom verzoeken we U, zelf na te denken en zelf Uw weg te zoeken; een mens moet zelf z'n weg naar het goddelijke vinden, en wij zijn blij wanneer we U daarbij kunnen helpen, maar wij kunnen niet garanderen dat onze weg voor U de enige of de juiste is. Wij kunnen verder ook niet garanderen dat hetgeen wij zeggen de volledige waarheid is; het is slechts de waarheid zover wij die zien en dientengevolge moet U met Uw ervaring en Uw eigen weten, trachten de consequenties te trekken uit hetgeen gezegd wordt. Wij zijn dan bezig steeds met het onderwerp "DE MENS" en vandaag krijgt U dan met invlechtingen, een weergave, speciaal aanpassend bij de dagen die wij op het ogenblik vieren, d.w.z. we zijn op het ogenblik tussen Hemelvaart en Pinksteren, en daarin komen bepaalde menselijke eigenschappen naar voren die zeker een nadere belichting waard zijn. We hebben reeds besproken hoe de mens, door zijn geweten, door zijn innerlijk weten ook vaak gedreven, tot verschillende daden, handelingen en conclusies komt, en we hebben getracht U aan te tonen dat die stoffelijke mens ook reeds in zijn stoffelijk voertuig, de beschikking heeft over bepaalde organen die occulte gaven tot uiting brengen, dus reeds op zuiver stoffelijke basis. Bij de beschouwing van het onderwerp "HEMELVAART", het onderwerp "PINKSTEREN", komen wij noodgedwongen op het punt "geloof" terecht. Een mens gelooft, zoals U zich waarschijnlijk nog herinnert, hoofdzakelijk datgene wat hem zelve als noodzaak voor zijn eigen leven in het eigen-ik schijnt te bestaan. Alle geloof van een mens is een projectie van een innerlijke toestand, vastgelegd in uiterlijkheden en genormaliseerd door het samenwerken der velen in één gedachtenrichting, helaas vaak dan ook bedorven door de dogma's die daarin steken. Zodra de mens vastgevangen is in de dogmatische strekking, dan zal hij zijn geestelijke krachten slechts beperkt kunnen gebruiken. De mens moet zich iets realiseren van de eeuwige spiraal waarin de ziel is opgenomen, die deze ziel t.a.t. weer, ook wanneer zij in de stof vertoeft, de mogelijkheid geeft, om te naderen tot de kern van het goddelijk zijn. Uit het goddelijke kunnen wij onze krachten putten; in het goddelijke vinden wij alle mogelijkheden, creatief, scheppend dus, ook in onze wereld, die wij maar nodig kunnen hebben. Wanneer er een Hemelvaart is, dan komt het raadsel naar voren voor de mens: hoe kan dat? Is het mogelijk dat een mens ten hemel vaart? Dan kan ik alleen maar dit zeggen: dergelijke verschijnselen zijn meermalen genoemd. U kunt ze evenzeer vinden in beschrijvingen van de grote Wijzen van het verre Oosten, als U beschrijvingen hiervan vindt in het Oude Testament en het Nieuwe Testament. Geloof aan een Hemelvaart, ook van bepaalde mensen, vinden wij zelfs reeds bij de Inka's, dus de Azteken, Tolteken. We mogen rustig aannemen dat een dergelijk geloof niet alleen kan berusten op één uitzonderingsgeval. Er moeten waarden in de mens schuilen die dit mogelijk maken. En indien dit waar is - wat ik hoop te bewijzen - zullen wij ervan overtuigd zijn dat de mens veel meer kan en veel meer is dan normalerwijze tot uiting komt. Wat is de mens? Natuurlijk, samengesteld van geest, van een weten en bewustzijn dat gevlochten is om de ziel, de kern van het wezen en de stof die voor beide andere factoren als tijdelijk voertuig dient. We hebben ook besproken hoe stof en geest elkaar bereiken en hoe zij eigenlijk de grengebieden zijn van

twee uitingen van het goddelijke, waar, door een ogenblik de grens te overschrijden, beiden meer deel worden van het geheel. God leeft en wij leven in God. Op het moment dat wij ons van het goddelijke in onszelve bewust zijn - een kracht die wij in ons dragen - moeten wij noodzakelijkerwijze ook in staat zijn om het gehele goddelijke te beleven met ons wezen, onverschillig hoe dit is samengesteld. Jezus heeft het in feite bewezen; Hij kon in diepe concentratie voor de Vader treden, ook al was Hij een stofmens. Hij heeft tot de uiterste consequentie Zijn stoffelijk bestaan doorgevoerd als mens in de richting der geestelijke bewustwording die Hij, tredende voor de Vader, als de enig juiste had erkend. Is het een wonder dat in deze mens het goddelijk scheppend vermogen, wat in alle mensen woont, actief kon worden en tot uiting kon brengen de werkelijkheid van Zijn bestaan? Wanneer Jezus deze eigenschappen had gehad, en Hij was een lage geest geweest, dan zouden wij waarschijnlijk niet gehoord hebben over Zijn Hemelvaart. Maar Zijn geest trok naar het hoogste bewustzijn, daar waar het eigen-ik vervloeit in het al-goddelijke. Hoe gaarne Hij ook op aarde zou willen blijven, het was te sterk voor Hem; Hij kon niet langer van de Vader gescheiden blijven en rondgaan tussen de mensen. Reeds vantevoren weten wij dat Hij op de berg Tabor verheerlijkt werd. Ook toen kregen wij reeds dezelfde verschijnselen die wij bij de Hemelvaart zien: een optreden van licht, een zich verheffen, een levitatie, waarbij het is of het wezen plotseling door licht doorstraald wordt. Maar stellen we dat nu eens van deze kant: stof, geest, ziel zijn één; zij maken de mens en zij hebben beide het gebied van de ander geheel doordoesemd; de geest leeft volledig in de stof, maar hij was zo sterk dat hij ook gelijktijdig de stof in zijn bewustzijn en wezen wist op te voeren tot in de krachten en bewustzijn dat normalerwijze alleen des geestes is. Wanneer dan het bewustzijn, de kern van het zijn, de ziel, niet langer gescheiden wil blijven van haar Schepper, dan zullen deze beide factoren, normalerwijze zover uiteenliggend, stof en geest, als eenheid hierop reageren; zij zullen zich omzetten in een trilling zo hoog, zo heerlijk, zo scherp, dat zij voor een mens tot het onzichtbare worden, ja, dat ze zelfs in de lagere sferen niet meer thuis horen. De stof wordt opgenomen en mede verheerlijkt, zij wordt weer de kracht van het alscheppend vermogen die het eens heeft doen uitgaan over de wereld. Begrijpelijkerwijze komen dergelijke dingen niet veel voor, want hoe zuiver en rein moet een geest niet zijn die zijn lichaam volledig beheersend, de krachten van de geest zo sterk als stempel in elke cel weet te drukken, dat het totale zijn vergeestelijkt is door de stof, terwijl gelijktijdig door de stof de geest doordringend tot in de kern van het stoffelijk bestaan, de stof leert kennen als zijn eigen zijn en wereld. Dat zijn zeldzame dingen, maar het heeft plaatsgevonden in meerdere wezens die zo zijn samengesteld. Ook Elia voer ten hemel op; verschillende grote Wijzen uit het Oosten verdwenen plotseling, en ook van hen wordt gefluisterd dat ze ten hemel voeren. Dit zijn dus eigenschappen van de mens, en er zijn nog meer van die eigenschappen, want zodadelijk dan gaat ge U voorbereiden op een Pinksterfeest. O zeker, wij zullen daar nog wat aandacht aan wijden wanneer dat nodig is, maar wat is Pinksteren? Zeker, de leerlingen kwamen samen in de Hooimarkt en zij zaten daar in het donker verscholen, eigenlijk angstig tezamen te praten over Jezus en ineens was het er. Wat? In de eerste plaats moeten de mensen onder een zeer sterke emotionele spanning verkeerd hebben. Eerst de kruisiging met haar lijden, met haar angst; toen een paar dagen van waanzinnige angst dat ze achtervolgd zouden worden en misschien ook gekruisigd zoals de Meester. En ze waren niet zeker meer, want hun Messias was gekruisigd als een misdadiger. Dus innerlijke spanningen, opgebouwd tot het hoogst mogelijke. Daarna de herrijzenis, een plotselinge uitbarsting van vreugde, een zo scherpe tegenstelling, dat de gehele mens daar gewoon van door elkaar gegooid wordt, dat het emotionele spel in de zenuwen nieteens meer een plaats kan vinden. Dan een tijd waarin ze rustig en gelukkig aan wonderen geloven, een tijd waarin het lijkt of nu een evenwicht gevonden is, en dan weer de emoties: de Meester is ten hemel gevaren! Lastig om dat te verwerken, dat is niet zo eenvoudig, je kunt dat niet zo een, twee, drie wegwerpen. En toen eenmaal die Meester verdwenen was, die zekerheid op aarde, ja, wat ging er toen spreken? Het geweten, het geweten van de mensen dat zei: ja, maar we hadden anders moeten doen, we hadden meer het werk van de Meester voort moeten zetten. En toch weer: ja, maar zouden we het wel riskeren? Zouden we nu wel, want het is gevaarlijk. Ja, maar onze Meester is ten hemel opgevaren. Tweestrijd. En dan uiteindelijk: laten we samenkomen, laten we er over spreken. Denk erom een voor een naar binnen, niet op-letten dat het bekend wordt; dat mag niemand weten, alleen wij maar, 70 man. De innerlijke spanning, die nu al een hele tijd duurt, wordt ten top gedreven. We zouden kunnen zeggen: die mensen zijn overspannen. Hun geest heeft een aantal stimulansen ontvangen die zo schokkend zijn, dat deze geest tot een geheel nieuw besef, een bewustzijn begint te komen. De stof verkeert in een overspannenheid waarbij het redelijke wegvalt. En dan het duister, de angst, de concentratie: de Meester is heengegaan. Kunt U zich voorstellen hoe een mens in dergelijke omstandigheden eenvoudig redeloos is? Hij kan niet meer redeneren, hij kan zelfs

niet meer denken, z'n hele leven is één sidderende wanhoop en verwachting tegelijk. Op dit moment grijpt de geest uit naar het goddelijke en het lichaam heeft een kracht en een vermogen als het nog nooit bezeten heeft. "Ze spraken vreemde tongen", jawel, dat hebben we wel meer gezien. Denkt U maar eens aan de godsdienstige extase die b.v. bij de sekte van de Holy Rollers voorkwam, waarbij een religieuze hysterie tot uiting kwam. En inderdaad, vreemde talen werden gesproken, talen die nooit ter wereld gesproken waren soms en nooit ter wereld gesproken zullen worden. Vreemde eigenschappen van de mens, eigenschappen die zich op Pinksteren uiten in een vergadering die onder hoogspanning staande, plotseling een nieuw bewustzijn door de geest verworven, zich zagen ontladen, ook in de stof, zonder dat het stoffelijk gerealiseerd kon worden; ze wisten niet wat ze deden. Een mens, gejaagd door een goddelijke wind, kan dingen doen die schijnbaar voor de mens onmogelijk zijn, maar schijnbaar, want wat is het dat het de mens zo vaak moeilijk, onmogelijk soms maakt, om deze werkelijke waarheden van zijn eigen bestaan volledig uit te leven en te beleven? Daar zijn die moeilijke problemen van schuldgevoel, van geweten, het onjuist inzien van alle wereldse waarden, het zich vastklampen aan stoffelijke normen. De mens heeft een bewustzijn, een bewustzijn dat voor de geest soms een stimulans is, maar heel vaak voor de werking van de geest evenzeer een rem kan zijn. De drang van de harts-tocht, de eeuwige jacht naar bezit, naar zekerheid, naar aanzien, het denken dat de wereld het enige is wat er voor je bestaat. En dat schuilt in menig bewustzijn. Men denkt alleen aan wat men heeft, wat men bezit of wat men wil bezitten. Men denkt alleen aan hetgeen wat men bereiken zal op aarde. Men beperkt kunstmatig a.h.w. zijn eigen vermogens, ook z'n stoffelijke vermogens. Heeft U wel eens gehoord van een mens die verlamd werd door angst? Daar heeft U wel eens van gehoord, ja. Maar wat is er dan gebeurd? Daar heeft dus een emotie, een bewustzijnskwestie, het gehele lichaam eenvoudig stuurlaarsloos gemaakt; het werkt niet meer, die mens kan zich niet meer bewegen. Psychische, geen fysieke functie. De menselijke psyche wordt heel vaak door haar dwaas zich vasthouden aan de waarden die zij in de stof nu eenmaal heeft leren kennen, zodanig gedwarsboemd, dat zij niet in staat is tot een hoger bereiken te komen. Elke mens kan ten hemel varen, wanneer die mens in staat is om werkelijk de weg te volgen die de groten zijn voorgegaan. En dan kunnen we ze allemaal noemen, dan hoeven we heus niet alleen bij Jezus te blijven staan. Iedereen die de weg van de grote Profeten werkelijk durft te volgen, met gehele misachting van wereld, van eigen aanzien, persoonlijk welzijn, die bereikt in zichzelf een eenheid waarbij stof en geest één worden, en de kracht van de ziel zó groot is, dat ze haar God eindelijk durft aanschouwen. Begrijpt ge, mijne vrienden, hoe de mens en ook vaak de geest, door zijn eigen bewustzijn belemmerd wordt? Hoe wij ons, mens en geest, kunstmatig blind en doof stellen tegenover vele waarden die we in ons wezen dragen en eigenlijk zouden moeten erkennen? De weg der mensheid is een weg naar het goddelijke. Het goddelijke is de kracht zonder enige beperking. Maar hoe kan een mens dan de weg naar het goddelijke zijn? Hoe kan hij die weg gaan met zijn bewustzijn, terwijl hij gelijktijdig zich aan alle kanten aan banden legt door zijn voorstelling? Zich vastklampt aan dit, zich vastklampt aan dat, dat niet prijs kan geven en dat toch vooral nog wil doen. En dat moet ik ook nog niet uitvoeren, al vind ik het ook nog zo goed, want de burens zouden er wat van kunnen zeggen. Neemt U mij niet kwalijk dat ik het zeg, maar zo is het, zo en niet anders in de wereld, een kunstmatige beperking van de vermogens van lichaam en geest. Een kunstmatige beperking niet alleen in de uitingen die U kent, maar ook in de vele eigenschappen die in de stof en geest sluimeren en eenvoudig, door de scherpe grenzen die ge hebt gesteld voor Uw eigen denken, niet door kunnen breken, ze gaan niet verder meer, het is onmogelijk om verder te komen. En ja, dan kunnen we natuurlijk gaan spreken over geweten en gewetenswroeging, dan kunnen we gaan spreken over de ban van het geloof dat tot formule-geloof wordt. Maar we kunnen die dingen eigenlijk kort afdoen. De mens heeft niets aan het schuldgevoel. Een schuldgevoel is een teruggrijpen op een verleden dat niet meer herstelbaar is. Het trekken van conclusies, dus het bevorderen van eigen bewustzijn door waarneming van het verleden, is volledig acceptabel; dat is zelfs noodzakelijk, anders kan die geest nooit boven het stoffelijke uitgroeien. Maar waarom hij zich nog vastklampen aan het verleden en er over gaan zitten klagen, terwijl hij in de toekomst de zelfde fouten zal maken, omdat hij niet in staat is gewoonweg, het verleden toe te passen op het heden en verder te laten rusten? Daar hebben we al zo'n punt, een kunstmatige grens. Dwaasheid. Het geweten is een innerlijk weten, het is de kracht die in iedereen leeft. Het innerlijke weten zal U waarschuwen wanneer bepaalde dingen niet juist of niet goed zijn; het zal er U ook veelal bij kunnen vertellen, wanneer U zich de moeite getroost om na te gaan hoe het geweten spreekt, waarom niet, wat de werkelijke reden is. Dan moet ge U niet bij de buitenkant vasthouden natuurlijk, bij de schijn. Een mens is een wezen dat graag in een wereld van schijn leeft. Heel veel mensen dragen zelfs voor

zichzelf nog een masker en dat is dwaasheid. Maar wanneer je eerlijk bent, je begrijpt waarom je geweten zo spreekt, dan weet je ook dat in vele gevallen het niet je geweten is als goddelijke kracht, als ingelegde goddelijke wet, maar dat het in vele gevallen is je angst voor consequenties, of je afwijzen van bepaalde factoren, omdat je ze eigenlijk niet wenst. Een tweeledigheid van je eigen denken. Het geweten betekent voor 9 van de 10 mensen, een strijd tussen 2 begeerten, waarbij er dan één wint en dus zegt tegen het geweten, het bewustzijn in dit geval: denk erom, dat andere is niet goed, want wat ik ben is voornamer. Misschien niet prettig om het allemaal zo af te breken, maar het mag toch wel eens een keertje gezegd worden. Er zijn mensen die zeggen: ja maar, ik moet weten. Wat weet je dan eigenlijk? Mensen die zeggen: ja maar dan geloof ik dit en ik leg het vast, en wanneer ze me duizend keer bewijzen dat zwart, zwart is, voor mij is en blijft het lila. Uitstekend, wanneer U dat wilt, maar het is dwaas, want wanneer U dan gaat reageren op de duisternis als op purper, waar komt U dan eigenlijk terecht? Dan zult U nooit de zaak juist in kunnen schatten; U zult dus altijd voor Uzelf een grens moeten gaan stellen waar dat niet nodig is, want purper kunt U wel aanvaarden en het zwart kunt U niet aanvaarden, om een voorbeeld te geven. U zult dan kunstmatig een deel van Uw leven afsnijden. Wanneer U dat niet doet, of, in het tweede geval het Pinkstergebeuren, wanneer je daar bovenuit wordt geheven door een te grote reeks van sterke spanningen, die tijdelijk dat hele bewustzijn, geweten en al, het zwijgen oplegt, dan komen wij, vreemd genoeg, veel dichterbij de uiting van de werkelijke kern van ons wezen. Ik zeg expres niet: het goddelijke. Er zijn ook mensen in wie het demonische leeft als een goed verborgen macht, en wanneer deze losbreken, dan brengen ze dat tot uiting en dan wordt dat het plotselinge vuur dat uitbarst vernietigend en verteerend, achterlatend vele sporen van verderf. Ook dat is mogelijk, maar dan is die mens in ieder geval wat hij is; dan is hij in ieder geval op dat moment een eenheid geweest en kan hij zich realiseren wie en wat hij eigenlijk is, en dan pas kun je toch voor God gaan treden, eerder niet. In het andere geval, hoeveel schoner niet, dan komt het edele bewustzijn dat de geest reeds bezit, vrij naar voren, niet meer belemmerd en beperkt door de stoffelijke inzichten als: laten we toch oppassen dat de Romeinen ons niet oppikken en kruisigen. Dan kunt U voor "Romeinen" zetten wat U wilt: burenen, maatschappij of geld, precies zoals U wilt. De mens moet dus schijnbaar grotendeels boven zichzelf verheven worden, moet zichzelf a.h.w. verliezen in de gedaante waarin hij zichzelf ervaart, om te kunnen komen tot zijn hoger bewustzijn. Wanneer we verdergaan met het beschouwen van de eigenschappen van de mens, dan valt ons ook op dat velen van de werkelijk groten, tijden hadden waarin ze hun bezinning verloren. Ik weet het, Mohammed was een epilepticus en Archimedes was soms zo verstrooid dat hij de hele wereld niet meer begreep en niet meer zag. Thomas van Aquino, Augustinus, vertoefden urenlang in een kapel en waren blind en doof voor de wereld. Denkt U dat dat allemaal voor niets is? Het waren mensen die een ogenblik hun menszijn ontvluchtten, om zo tot een scherper realisatie te kunnen komen van hetgeen in hen leefde. Moet ik U nog meer punten wijzen van het werkelijk menselijk vermogen? Let U dan eens op de grote uitvinders. Zeker, ik weet het, Edison had gelijk toen hij zei, dat uitvinder zijn betekent 1% inspiratie en 99% transpiratie. Dat is de uitwerking. Maar laten we eens nagaan, hoe zijn die verschillende ideeën de wereld ingekomen? Stoomkracht, ontdekt toen iemand zat te suffen voor een haardvuur waarboven een ketel hing; zwaartekracht, ontdekt door een mens die een ogenblik, bevrijd van alle zijn, wat luierde in een boomgaard; slingerbeweging van de aarde, ontdekt door iemand die zat te spelen, omdat hij zo moe was van het werken. Moet ik U nog meer vertellen? Ach nee, waarom zou ik het doen? U kunt het vinden in alle boeken. Steeds weer het moment van ledigheid, vreemd genoeg, het moment van afstand doen van alle dwang, dat het geniale tot uiting brengt. Er zijn wel uitzonderingen, zeker. We weten dat Edison soms z'n grootste en beste ingevingen had, terwijl hij hard aan het werk was, maar dan vergeet men één ding: hij wist zich te verliezen in zijn werk en dat was eigenlijk zijn leven; hij kon alleen in de grote drukte, in de grote bezigheid een ogenblik tot bezinning komen. Voor een ander is dat een volkomen rust misschien. Voor de een is het de eenzaamheid, voor de ander het samenzijn met mensen. Maar allen komen zij tot een bewustzijn op een moment dat de eigen persoonlijkheid eigenlijk voor een deel is uitgeschakeld. Denkt U maar eens aan die mooie geschiedenis van Archimedes in het bad, een verschijnsel dat hij honderdduizend keer had kunnen zien, wat overal steeds weer bewezen werd. En alleen toen hij zich ontspande - want baden is een ontspannende bezigheid, behalve natuurlijk wanneer je zoveel te wassen hebt, te reinigen hebt, dat het reinigingsproces geheel de aandacht vraagt - maar de meeste mensen ontspannen zich even, juist op zo'n moment, nietwaar? Dat zo iemand juist op dat moment z'n ontdekking doet, dat is heus zo uitzonderlijk niet. In de mens schuilt een veel scherper waarnemingsvermogen, zuiver stoffelijk reeds, dan hij zich realiseert; hij heeft een veel sterker geheugen, geestelijk en stoffelijk, dan men zou durven geloven, hij heeft een veel

scherper reactievermogen dan ooit naar voren komt. Hij heeft een uithoudingsvermogen, zo groot, dat de doorsneemens nooit boven een derde van z'n totaal vermogen gaat; dan zegt hij: ik ben al uitgeput. Eigenschap van de mens is, dat hij z'n capaciteiten niet gebruikt, en wanneer hij ze gebruikt, is dat meestal in een moment dat hij zich niet inspant om ze te gebruiken. Dat is de eigenaardigheid die wij voor vandaag belangrijk moeten achten. We zijn begonnen met een paar religieuze feesten te noemen. Maar ik zou verder kunnen gaan, ik zou zeggen: de mens die krampachtig gelooft, is dus niet in staat om werkelijk te geloven, waar hij, door zich te richten op bepaalde punten, niet de volledige ontwikkeling door kan maken die in hem als mogelijkheid is gelegd. De mens die niet gelooft, zal vaak dichter bij God komen dan de mens die krampachtig zich aan een geloof vasthoudt. Waarom? Omdat, wanneer je zo krampachtig bezig bent om jezelf te dwingen te geloven, je eenvoudig grenzen legt. Zoals Archimedes grenzen legde toen hij al z'n proeven aan het nemen was. Hij zocht in die en geen andere richting, en hij moest dit en dat en hij kon eenvoudig niet tot de conclusie komen die hem in een moment van ontspanning gegeven werd. Merkt U waar we naartoe gaan? De mens die zich te sterk bindt, te sterk bindt aan allerhand regels en opvattingen; de mens die bang is om een ogenblik zichzelf te zijn, die mens die verwijderd zich van God, die werpt een kunstmatige grens op tussen zijn werkelijke wezen en de voorstelling van het "ik" die hij nu eenmaal in zich draagt; die beiden kunnen nooit één worden. Eerst wanneer de mens zichzelf durft te verliezen - en bedenkt U dit nu a.u.b. in de gunstige zin van het woord - dus eenvoudig een ogenblik vergeten wat je bent, met al je meningen en al wat erbij hoort, wanneer een mens zichzelf durft te verliezen in het zijn, dan openbaart hij zichzelf aan zichzelf, dan erkent hij zichzelf en in zichzelf vindt hij de kracht van de ziel, de kern, het goddelijke die zo tot uiting komt. En dan kan die mens wonderen doen, dan is hij meester, waar hij anders de slaaf is van een waan-idee. Dat is het grootste van Pinksteren: het ogenblik dat de geest heerst over de stof, een ogenblik dat alle grenzen, alle voorbehoud wordt afgebroken en daarvoor in de plaats komt de spontane uiting van het eigen wezen. Het culminatiepunt van dit alles vinden we in het moment waar de mens wordt, inplaats van een wezen dat leeft tussen 2 werelden, tussen de wereld van de geest en de wereld van de stof, wordt tot een verbinding tussen 2 werelden, verbindend een deel van de geest met een deel der stof, en hen zo intens verenigend, dat zij gezamenlijk zich kunnen oplossen in de grote Al-kracht die alles geschapen heeft, in God. Dat is geen waan, denkt U niet: dat is voor mij niet mogelijk. U kunt dit alles zelve beleven en doen, wanneer U zich de moeite wilt getroosten om te luisteren naar het goddelijke in U, naar de krachten die in U werkzaam zijn en niet alleen maar naar de stem van de buitenwereld. Wanneer U zich de moeite wilt getroosten om niet alleen Uw weg in te slaan, maar de goddelijke weg door de kracht in U te laten openbaren aan Uw wezen. Als conclusie van dit betoog zou ik willen zeggen: de mens is z'n God waardig, want de mens kan putten uit het totaal van de goddelijke kracht en scheppen, hij kan scheppen in geest en in stof; hij kan zichzelf volledig uiten en zich een bewustzijn verwerven dat het goddelijke zeer nabijkomt. Hij kan slechts één ding niet: zichzelf scheppen. Hij zal altijd een wezen blijven dat deel is van het grote geheel, van God. Maar in zichzelf zal hij werkelijk Gode gelijk kunnen zijn, wanneer hij maar niet vergeet God te erkennen als de bron van alle dingen, want hij kan in z'n eigen beperkte wereld scheppen, zoals God in Zijn oneindigheid doet; hij kan zichzelf verheerlijken tot in de hoogste sfeer en afdalen tot de diepste, zoals God in alle sferen zich uit. Hij kan in één blik visionair omvatten het totaal van mensheid en wereld, het totaal van bestaan en leven, zowel als alle wetten die geuit zijn in het geheel der schepping. Dit alles kan de mens doen. De mens is een wezen, dat staande tussen twee werelden, de gescheidenheid, noodzaak van goddelijke uiting, tot eenheid terugbrengt. De mens is het punt waarin de meest volmaakte vorm eens, stof en geest, één zullen zijn, gelijktijdig met elkaar en met God, zonder dat er enige grens of scheiding bestaat. Dat is de waarheid, de waarheid zoals ik die ken en zie; dat is de waarheid zoals ik ze geloof. Er zijn kerken die spreken van de herrijzenis der doden. Ik geloof niet aan de doden, maar ik geloof dat, wanneer eenmaal aan het einde aller dagen, het moment dat de nacht begint in het Al en de sterren blussen, elke ziel, haar geest dragend als een trots bewustzijn, de stof tot zich zal nemen, de volontwikkelde en in haar vorm bewuste en gevormde stof en met deze tezamen zal worden tot één geheel, één deel van de goddelijke kracht, zo eeuwig voortbestaand binnen het grote wezen dat Al in zich draagt reeds, Al in zich uit en Al in zich gescheiden heeft. Wanneer de hemelen stil zijn en men zelfs niet meer zal spreken van duister, omdat er ook geen licht meer is, dan zal de mens bestaan, de mens van stof en geest waarin het goddelijke leeft, evenwichtig en zich niet uitend, sluimerend en wachtend tot het moment dat God wederom zich gaat openbaren en een nieuwe schepping uit zich werpend, zullen zij uitgaan, niet meer als geketenden, de gebonden en de onbewus-

ten, maar als de uitvoerende organen Gods, scheppend in Zijn schepping volgens Zijn wil en Zijn weten. Dat, vrienden, is het onderwerp voor vanavond. Ik hoop dat U de betrekking tot het onderwerp de vorige maal behandeld, hebt kunnen begripen. Er zitten hier vele van dezelfde elementen mede in verweven. Mag ik U danken voor Uw aandacht en het woord overgeven aan de volgende spreker, die een onderwerp naar Uw eigen keuze voor U zal behandelen? Goeden avond.

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdag (8 uur) in het Gebouw "K E N U Z E L V E N", de Ruijterstraat 41, D E N H A A G.
Bezoekt deze regelmatig en introduceer zoveel mogelijk vrienden en kennissen, voorzover zij althans serieus van ons werk willen kennisnemen.

Goeden avond vrienden,

Onderwerpje naar Uw eigen keuze.

- x Voorz. Vriend, we hebben een onderwerp dat waarschijnlijk goed aanpast bij hetgeen wat we zoëven gehoord hebben, dat is, of U iets vertellen wilt over het leven en de boodschap van Krishnamurti?
- Dat is nu weer een moeilijk onderwerp. Ik kan er heel veel over zeggen en heel weinig. En ik weet eigenlijk niet wat gewenst is. Ik geloof niet dat Krishnamurti zelve zou wensen dat we hier reclame voor hem zouden maken. En een volledige behandeling daarvan, van zijn leven en werken, zou iets dergelijks toch wel in moeten houden. Ik hoop dat U mij niet kwalijk neemt wanneer ik me dus kort van Uw onderwerp afmaak, met een paar woorden maar. Krishnamurti begrijpt de Al-ziel en voelt haar aan. Juist daarom strijdt hij tegen de grenzen die overal door de mens zelf kunstmatig zijn opgebouwd, rond zijn wezen en zijn bewustzijn. Krishnamurti predikt de mensheid de vrijheid, de vrijheid van de binding van dogma, de vrijheid van alle belang, zelfs van het eigenbelang. Hij heeft in zijn leven bewezen dat hij niet alleen deze leer verkondigt, maar ze ook zelf in de praktijk brengt. Hij laat geen persoonsverheerlijking, zelfs van zijn eigen persoon toe, buiten de enkele punten waarop zij noodzakelijk is om zijn boodschap gehoord te maken. Hij aarzelt niet gevaar te trotseren, wanneer het noodzakelijk is, maar hij trekt zich terug wanneer dit gevaar trotseren alleen een geste zou zijn van zelfvertoon en zelfverheerlijking. Hij verenigt in zich het diepe denken van de Oosterling, het bewustzijn van een die het licht ziet en de eenvoud van een mens die niets anders wil zijn dan een wegbereider die de mensheid voor moet bereiden op de dingen die gaan komen en die nu reeds niet ver meer weg zijn. Ik geloof dat ik daarmee voldoende heb gezegd. Is er nog een ander onderwerp?
- x Zoudt U iets willen zeggen over het begrip "helpen"? We ervaren dikwijls, dat ons verlangen een medemens te helpen, deze mens brengt tot gemakzucht. Bij hulp op stoffelijk terrein is dit nog vrij gemakkelijk te ontdekken. Maar bij psychologische moeilijkheden is veel moeilijker uit te maken, waar onze goedbedoelde hulp een gevaar begint te worden. Dan is er nog de volgende moeilijkheid: als alleen het diepste innerlijk in een mens weet, wat hij met dat leven op aarde beoogt en wil bereiken, hoe kan een ander mens dan er ooit zeker van zijn, dat hij geen totaal verkeerde raad geeft? Deze laatste overweging zou een mens er zelfs van kunnen weerhouden ooit raad te geven, om de ander geen nadeel te berokkenen. Maar toch is hulpvaardigheid ons ingeschapen en zal onze eerste impuls zijn: te willen helpen. Hoe zit dit nu eigenlijk in elkaar?
- Nou, het zit, zoals dat vraagje, heel goed in elkaar eigenlijk, hè? Helpen, dat betekent dus iemand helpen om iets te doen, iets te bereiken. Ik geloof niet dat er een woord is wat "helpen" zo makkelijk kan vervangen. Je kunt wel zeggen: "ik ga iemand bijstaan", maar bijstaan en helpen is niet precies hetzelfde. Velen verwarren dat. Iemand bijstaan d.w.z. dat je zorgt dat bepaalde dingen in orde komen. Iemand helpen wil zeggen: iemand de weg wijzen om te gaan en te zorgen dat hij niet te vaak valt. En dat is een heel verschil. Hulpvaardigheid is ons allen ingeschapen. Ik ben blij, dat degenen die het onderwerp stelt zo'n gunstige mening over het mensdom heeft. Ik ben bang dat ik het niet altijd eens kan zijn met deze stelling, maar goed, ik wil aannemen dat het ingeschapen is. Wanneer ik iemand ga helpen, waar moet ik dan in de eerste plaats op letten? Natuurlijk dat er geen misbruik van gemaakt wordt, dat zegt U zelf. Maar, wat is misbruikt? Kan ik beoordelen wat misbruik is? Kan ik beoordelen waar mijn hulp ontaardt? Dat kan ik niet; dat heeft U ook zoëven gezegd. Ik sta dus voor de volgende keuze: ik moet of niet helpen of ik moet een ander helpen alsof ik hetzelfde ware. Ik moet die mens volledig bijstaan, omdat mijn wezen zo zou reageren op die dingen en dit zou verlangen en dat zou verlangen, of ik moet helemaal geen hulp verschaffen, een tussenweg bestaat er niet. Helpen dat wordt vaak verkeerd gezien. Men heeft b.v. een aantal inrichtingen gehad een lange tijd die aan minderwaardigen, geestelijk minderwaardigen, blinden, kreupelen en lammen, zekere uitkeringen deden. Dat was niet zo dwaas gezien, maar van werkelijk helpen was hier eigenlijk geen sprake, want die mensen zaten nog veel dieper in de zorg nu ze geen andere zorgen meer hadden dan hun gebrek. Later is men ertoe overgegaan om deze mensen z.g.

te revalideren d.w.z. om ze een zekere bekwaamheid te verschaffen. Dat is al veel beter. Men moet zeggen: "wat zou ikzelve willen", en dan proberen om voor die ander, mits hij dit toestaat en toelaat, of zij dit toestaat en toelaat, al datgene te doen wat je ook voor jezelf zou wilt willen doen. Psychologisch zult U dan ook een geheel andere verhouding scheppen. U zorgt voor die mens met Uw raad, alsof U hetzelfde ware en U zegt het er rustig bij. U bent altijd bereid om zo iemand aan te horen, maar U geeft ook het commentaar, zoals U dat zelve voelt. Dus niet: "praat nu maar eens gezellig uit" en "stort je hart eens uit", als je niet mee kunt voelen dat dit een noodzaak is. Op het moment dat je denkt "wat een gedaas", zeg het dan rustig. Wanneer iemand helemaal afhankelijk van je begint te worden en zich voortdurend aan je vastklampt, dan zeg je tegen jezelf: "zou ik dat zo kunnen"? Neen. Dan mag ik dit ook van die ander niet accepteren, want dan help ik hem wanneer ik dit toelaat, om iets te doen wat niet goed is; dan is mijn hulp niet zuiver meer. De gedachte "helpen" die wordt zuiver uitgedrukt in het "hebt Uw naasten lief gelijk Uzelve". Het is een doodgeslagen term, dat weet ik, wordt zo vaak gebruikt, zelfs in de oorlog, hè? Dan zeggen ze: "stuur manteltjes naar het Oostfront; hebt Uw naasten lief gelijk Uzelve", of ze zeggen: "oorlogsleningen, bescherm de vrijheid van Uw naaste". Ja, waarmee? Misschien met bommen en granaten. Foutief, niet juist ingezien die zaak. Je gaat voor jezelf zeggen: wat is de behoefte? Kan ik daarmee accoord gaan, is dit voor mij acceptabel? Ja? goed, dan moet ik ook handelen zoals ik voor mijzelve zou handelen, niet méér doen en ook niet minder. Is het voor mijzelve niet acceptabel, dan mag het nog zo mooi en edel klinken en dan mag men er nog zo roerend om smeken, maar dan kan ik dat niet doen, want dan zou ik mijzelve moeten verloochenen. Ik geloof dat U wel begrijpt waar hier de kern eigenlijk zit, hè? Zoals ze zeggen: waar het duveltje in de boomgaard steekt. Men doet zo graag een beroep op Uw hulpvaardigheid en U bent goed, U wilt graag iemand niet in de steek laten, U wilt graag iemand helpen zoals U dat ziet. Lastig woord hè, dat helpen, ja. Resultaat? U laat U allerhand dingen aanleunen; U wordt a.h.w. degeen die de last van 2 of 3 levens sleept, als U niet uitkijkt. Maar dat is de bedoeling niet; daar bent U niet voor geschapen, daar leeft U niet voor. En die ander leeft er ook niet voor om U zijn problemen op te laten knappen en dan heel rustig daarmee genoeg te nemen. Die ander die moet iets terug weten te geven voor die hulp; hij moet bewijzen dat hij met die hulp werkelijk iets kan doen. En geeft U die hulp psychologisch zoals U zegt, dus door aanhoren van de verschillende bezwaren, het geven van raad, het geven van suggestie, dan heeft dat alleen zin, indien die persoon daar gebruik van maakt en op zijn beurt een ander ook weer gaat helpen, of op haar beurt een ander ook weer gaat helpen. Ik heb eens een heel aardig verhaal gehoord, dat uit de moderne tijd moet stammen; dat ging zo: er was een automobilist en die was blijven steken op de Afsluitdijk, en daar komt een ander aan en die geeft hem een blik met 10 liter benzine. Toen zei die man: mag ik U dat betalen? Nu was degeen die in die auto zat helemaal niet iemand die misschien over helpen veel nadacht, maar het was zo'n praktische geest die het deed. Die zei: nee, dat is niet nodig, ik zit er niet om verlegen, maar doe mij een genoeg, vul dat blik weer, en als je nu een automobilist zonder benzine ziet staan, geef hem dat blik. Men vertelt dan na heel veel tijd - ik meen dat het ergens in Overijssel is geweest of zo; het kan ook in Limburg of Zeeland zijn geweest, hoor, in ben ook niet op de hoogte - maar dat diezelfde automobilist zonder benzine stond en dat hij daar van een voorbijganger, ook een auto, z'n eigen blik terugkreeg met 10 liter benzine. Daar heeft U de gedachte "helpen" dus zuiver uitgedrukt. Het ging er helemaal niet om, om die mensen daar nu te dwingen om benzine te geven; het ging er ook helemaal niet om, om die wagen nu eens even te slepen, of om die ene mijnheer alleen naar z'n bestemming te helpen. Het ging erom, om die mens in de eerste plaats te brengen waar hij wezen moest, maar ten tweede ook gelijktijdig de verplichting op te leggen, een ander evenzeer te helpen. Dat is de methode. Je kunt heel rustig tegen iemand zeggen: "kerel, ik kan het best missen, die hoeft je niet terug te geven", dan heb je geholpen, zeker. Maar dan zegt die man: "nou, nu ben ik wat rijker, nu kan ik wat doen, want ik heb wat over." Hij is dus niet uit zijn moeilijkheden geholpen, maar hij is op het ogenblik uit de moeilijkheden, terwijl gelijktijdig de oorzaak voor de volgende moeilijkheid er al ligt: hier heb je een paar tientjes. U weet hoe het gaat, nietwaar? Vooral de huisvrouwen die hier aanwezig zijn weten het zeker. Als je 2 tientjes hebt en je denkt dat je ze over hebt, dan heb je zonder dat je het weet al heel gauw 25 gulden uitgegeven. Daar zit hem nu de kneep in. Dus zegt niet: "ik geef het je cadeau". Leg die mens de verplichting op a.h.w. en zeg: hoor eens, hier heb je dat geld wel, maar wanneer er nu een ander geld nodig heeft, beloof mij dan dat je die datzelfde bedrag door zult geven, dat die ook weer uit de nood is. Beloof me dat je dat opspaat en daarvoor apart legt. Dat zullen ze niet allemaal doen, maar dan wordt het toch een gewetenskwestietje. Dan zeggen ze in het begin: "nu ja, die is gek, ik zal het maar nemen". Dan denken ze later: "ja maar eigenlijk had hij wel gelijk". En dan maken ze zich eraf, weet U wel, dan hebben ze 2 tientjes

gekregen en dan zeggen ze tegen een ander: hier arme ziel heb je een knaak, geef hem maar eens verder als het je uitkomt. Maar dan heeft U iets geholpen; U heeft een bewustzijn gewekt en stoffelijk geholpen. Hetzelfde is met geestelijke hulp. Je kunt wel helpen; U kunt iemand b.v. geestelijke moed inspreken, je kunt hem kracht geven, je kunt hem vertellen hoe hij z'n leven in moet richten en hoe hij het leven moet zien. Maar dat alleen is niet voldoende, want dan denkt hij: zo, heerlijk, daar heb ik iemand die m'n zorgjes voor mij op zich neemt, nu kan ik erbij gaan zitten luieren. Nee, probeer dan de verplichting bij te leggen en zeg: ik geef je nu die raad, maar beloof mij één ding, of je hem opvolgt of niet, wanneer je een ander mens tegenkomt in moeilijkheden, geef die mens raad en hoor hem net zo geduldig aan als ik jou heb aangehoord, dat is de verplichting. En kom nu niet bij mij terug, wanneer je zonder deze raad uit te voeren weer in dezelfde moeilijkheden zit. Eerst die raad opvolgen of je eigen weg gaan; ik kan niet twee dingen doen. Dan voedt je de mens op tot zelfstandigheid ten eerste, erg belangrijk. Helpen dat betekent, zoals ik al gezegd heb, niet de last van het leven van een ander ook nog eens even meeslepen, want dan loop je wel gezellig te sjokken en dan heb je kans dat het jezelf te zwaar wordt en die ander help je er geen jota mee, want dan gaat het je net als met dat oude vrouwtje en die meneer die haar lift wilde geven. Heb je dat verhaal wel eens gehoord? Er stond een oud vrouwtje te liften en er komt een automobilist en die stopt en zegt: "en vrouwtje, wou je meerijsen?" "Heel graag meneer" zegt ze, "fijn". "Stap maar in" zegt hij. En ze rijden en ze rijden, en ze zijn 50-60 K.M. van die plaats verwijderd, toen zegt hij: "waar moet je eigenlijk naartoe moeder?" Toen zei ze: ik moet naar Amsterdam. Toen zei hij: alle mensen, en ik ga naar Valkenburg. Ja, zo gaat het als je iemand zo goedmoedig helpt zonder je af te vragen, hoe en waarom. Dan heb je best kans dat iemand die geestelijk een zeker conflict door moet maken, dat conflict door U tijdelijk bespaard wordt, maar dan moet hij dadelijk eerst dat hele stuk terug dat U hem opgeknapt heeft en dan van hetzelfde conflict af, weer naar de oplossing die voor die mens ligt. Ik hoop dat U de gelijkenissen niet te rivaal vindt, maar het is het beste beeld wat ik er voor vinden kan. Helpen, dat betekent niet de lasten van een ander dragen, dat betekent een ander in de gelegenheid stellen om z'n ogenblikkelijke moeilijkheden te overwinnen, opdat hijzelf verder kan gaan en dan nog wel op zo'n manier, dat je hem niet de verkeerde kant uitsleept als je er iets aan kunt doen. Dus, eerst je afvragen: hoe moet ik helpen en hoe kan ik in dit geval helpen? en dan helpen zo goed als je volgens je eigen inzicht kunt en niet verder dan jezelf als noodzaak ziet. Dat is wel het beste antwoord wat ik op dit probleem kan geven. En als U daar nu nog wat over te zeggen heeft, dan kunt U dat dadelijk doen bij de tweede spreker. We gaan pauzeren, d.w.z. ik ga helemaal niet pauzeren, ik ga juist eens kijken wat U allemaal te vertellen heeft, of er achter m'n rug nog over me geroddeld wordt. Maar U kunt dan rustig gaan pauzeren en na de pauze vindt U dan vanzelf wel weer een andere spreker, die U alle vragen, ook over dit onderwerp, verder zal beantwoorden. Dan, wat mij betreft dus allemaal verder een prettige en ook een zegenrijke avond.

VRAGEN, welke nimmer een persoonlijk karakter mogen dragen, kunt U schriftelijk inzenden aan het correspondentie-adres van de Orde der Verdraagzamen, de Ruijterstraat 80, D E N H A A G.

U zult dan te zijner tijd in de VRAGENRUBRIEK het antwoord kunnen vinden.

NA DE PAUZE

Goeden avond vrienden, (Intelligentie: de zeeman).

Dit wordt dan de afdeling "vragen" waarbij natuurlijk de meer persoonlijke niet worden aangesneden of beantwoord. We zullen eerst maar eens kijken wat er allemaal op het programma staat. Als ik nog een paar minuten overhoud, dan heb ik van mijn kant ook nog wel een paar kleine punten naar voren te brengen, dus we zullen eerst maar met de vragen beginnen.

- x In esoterische scholen wordt de leerlingen de opdracht Ken U Zelfen gegeven. De zin dezer drie woorden kan uit vele gezichtshoeken worden beschouwd. Zouden de voornaamste dezer aspecten kunnen worden opgesomd en met een enkel woord worden toegelicht?
- Ken U Zelfen. Wanneer je jezelf kent, dan zul je zeker geen komedie voor jezelf spelen, je zult dus weten wat je wilt en hoe je het wilt, je zult doelbewust kunnen leven. Dan "Ken U Zelfen" in de zin van het zoeken naar God. Elke mens zoekt naar het hogere, het wijzere en zoekt dat veelal in de wereld rond zich, maar in elke mens is het goddelijk wezen mede geuit. Dus wie God zoekt, kan wanneer hij zichzelf kent, komen tot het kennen van het goddelijke. Verder het "Ken U Zelfen" in de zin van: geef je niet over aan waan. Slechts de mens die inzicht heeft in zijn eigen wezen en zijn eigen reacties, zal een enigermate reëel beeld kunnen verwerven van de wereld die buiten hem ligt. We kunnen daar als commentaar bij zeggen, dat de opdracht aan de leerlingen van praktisch elke esoterische school gegeven, niets anders is dan het zoeken naar de goddelijke

waarden en de goddelijke wet in het eigen wezen, opdat men in staat zal zijn, door het kennen van dit wezen, de daarin levende goddelijke kracht en de daarin levende goddelijke wet, volledig tot uiting te brengen, daarmee bereikende de roep die toch elke esoterische school heeft, de eenwording met het zijnde. Ik geloof dat ik in kort bestek daar zo wel voldoende over heb gezegd. Is er iemand die het niet voldoende vindt, dan vertelt U het maar, dan zal ik dat zo nodig nog amenderen.

- x Op een Vrijdagavond (29/4) is o.a. gezegd: De (normale) incarnerende geest is niet in staat om zich een volledig zuiver beeld te vormen van de stoffelijke omstandigheden over het algemeen. Ze kunnen niet precies het voertuig uitzoeken, dat ze nodig hebben. Waarom niet? a. Kunnen ze de aardse omstandigheden onvoldoende waarnemen? of, b. Zijn ze onvoldoende op de hoogte met hun eigen behoeften?
- In de eerste plaats zijn ze over het algemeen onvoldoende op de hoogte van hun eigen behoefte. Een geest die gaat reïncarneren en nog niet volbewust is, zal bij zijn incarnatie vaak evenzeer door zijn begeren geleid worden, als door z'n weten en z'n behoefte om het bewustzijn uit te breiden. Er wordt een soort van niemandsland gezocht tussen geestelijk behoeven en het eigenlijk toch nog wel wat stoffelijke begeren. Het resultaat is dan, dat het gezochte voertuig aan geen der beide voorwaarden volledig voldoet en de mens dus onharmonisch leeft; het kan erger, het kan minder erg zijn. Hij zal in ieder geval moeten worstelen om die dingen met elkaar in overeenstemming te brengen. Ten tweede zal menige geest afgaan op de gedachtensfeer. Hij is wel in staat zich een reëel beeld te vormen van de wereld en haar omstandigheden, maar hij ^{ge}troost zich heel vaak de moeite niet, hij neemt aan, dat wanneer de gedachten daar zo zijn, dat dit dan de toestand is die hij begeert. Ook hier kan hij zich heel vaak vergissen. Om nu eens een voorbeeld te geven, dat misschien een beetje raar klinkt, maar toch wel treffend is: er is iemand die, ondanks het feit dat hij in de handel is, met een gezicht van een doodgraver door het leven gaat. Maar deze persoon die is één keer van zijn leven - overigens de enige keer - door omstandigheden lichtelijk boven z'n theewater gekomen; hij uit al z'n onderdrukte complexen nu niet in zuur uit, maar in gezellige moppen, in leuk zijn, en daar komt een geest die wil incarneren. Die man die drijft dat door tot het uiterste, zodat het met een huwelijksfestijn besloten wordt. Die geest die denkt, hé, dat is iemand voor mij; wat hebben die een leuke sfeer, wat zijn die gezellig, kijkt niet naar de achtergrond maar alleen naar de oppervlakte van die gedachte en beklagt zich dan waarschijnlijk steeds verder over een papa die schijnbaar handelt in citroenen, want hij ziet er altijd zo zuur uit. Ik zou die voorbeelden natuurlijk kunnen aanvullen tot het oneindige, maar dus een te oppervlakkig kiezen. Dan hebben we ook nog heel vaak, dat de geest wat te heet gebakerd is; hij is er zich ^{niet} van bewust dat het belangrijk is om het juiste voertuig te kiezen. Zoals het met het verstellen van een pak wel eens kan gaan. Iemand die zegt: ik moet dat nu eenmaal verstellen, maar ik wil het netjes doen, zoekt net zolang totdat hij dezelfde stof gevonden heeft. Een ander zegt: "nou, dat komt er wel bij" en die doet het wat gauwer met het verstellen, maar loopt dan ook steeds met een kenbare lap ergens. Er zijn geesten die zeggen: "ik wil het juiste voertuig hebben", omdat ze weten hoe belangrijk het is dat zij voor hun uiting en behoefte, precies het goede lichaam, de goede omgeving enz. treffen. Er zijn anderen die slaan er zo maar een slag naar, die denken: "dat kan ook nog wel" en hebben niet het geduld een paar schijnbare aardige kansen voorbij te laten gaan, om op dat ene, juiste moment te wachten dat wel komt, maar misschien nog wel wat jaartjes weg ligt. Resultaat alweer, dat die geest niet in het meest ideale voertuig incarneert. U ziet dus wel, dat vooral de minder bewuste geest vaak met zijn incarnatie enige moeilijkheden heeft; hij heeft die in hoofdzaak doordat hij om enigerlei reden zich de moeite ^{niet} getroost om zijn eigen behoefte nauwkeurig te omschrijven vanuit geestelijk standpunt, ofwel om af te wachten tot hij een voertuig vindt dat juist daarvoor geschikt is. Ik zou zeggen, het antwoord is zo duidelijk genoeg, maar als het niet zo is en ik vergis me, dan zit U hier met een mond en die hoeft U alleen maar open te doen.
- x Wij moeten dus helemaal zelf kiezen in dit geval, maar er is toch ook een mogelijkheid dat we onze geest verrijken. Kunnen we daar, als we dat graag willen steun bij krijgen? Dat heb ik ook begrepen uit alle vorige lessen, dat we lessen kunnen krijgen als we dat graag willen.
- Ja, U kunt lessen genoeg krijgen, maar wat maakt U ervan? Dat is nu juist de kwestie.
- x Nu goed, maar als we dan toch het allerbeste ervan proberen te maken.
- Dan zult U zich zeer zeker verrijken. Maar mag ik een voorbeeld geven? Er is iemand, die heeft werkelijk aanleg voor acteur, die had dus acteur moeten worden of spreker, dominee of zo iets, maar door omstandigheden wordt hij boekhouder. Begrijpt U wat ik bedoel? Dan kan hij wel een hele goede boekhouder zijn, maar hij zal nooit zo'n daverende boekhouder zijn als hij acteur geweest was, wanneer hij dat geworden was. Er is een grens, omdat in zijn wezen niet de uiterste mogelijk-

- heid van nauwkeurigheid ligt, die voor de ideale boekhouder dan toch gewenst is. Dus dat is niet, hij kan ver komen, maar hij kan niet zover komen als wanneer hij de ideale weg had genomen. Zo gaat het nu ook met die geest die eenmaal geïncarneerd is. Die krijgt z'n lessen, die krijgt een hele hoop lessen, maar hij moet de moed hebben om die lessen ook in de praktijk te brengen. En om die lessen dan helemaal te verwerken, wat zien we dan? Dat het voertuig zich daar vaak tegen verzet. De omstandigheden waarin je leeft, het lichaam dat je hebt, maken het onmogelijk om helemaal van die lessen te profiteren, zodat je dan wel rijker wordt, je verrijkt je wel, je komt wel verder, maar niet zover als je had kunnen komen wanneer je bewust het juiste voertuig gekozen zou hebben. Daar komt het opneer. Is het nu een klein beetje helderder, of is het nog steeds koffiedik?
- x Ja, maar ik bedoel eigenlijk dit: voodat we incarneren, of we daar dan niet iets wijzer kunnen worden?
- Zegt U het maar eens tegen een kind: het is koud weer, neem nu maar geen ijsje, al heb je de centjes in de hand, want je krijgt buikpijn, koop het morgen maar.
- x Ja, ja.
- x U zegt net: "bewust te reïncarneren", dus we zijn ons ervan bewust op het moment dat we reïncarneren ...
- Ja, ja, dat zijn we ook.
- x ... dan moeten we ook wel de keuze doen die ons op dat moment het meest goed lijkt. De geesten kunnen toch de aura zien van de mensen die hier leven, dus daaruit kunnen ze toch het een en ander opmerken.
- Zij kunnen genoeg opmerken, maar weet U wat het nu is? Dan hebben ze zo'n haast om te incarneren, dat ze met iets wat minder klopt toch ook genoeg nemen. Dat heb ik net ook gezegd, of ze begeren iets zo sterk, dat ze andere dingen niet tellen. Daar ligt het 'm nu juist in. Ik heb gezegd, en dat kunt U ook duidelijk uit het verslag lezen wanneer het klaar is, nietwaar, dat de werkelijk bewuste geest, net zolang wacht totdat het lichaam wordt gevonden en de incarnatiemogelijkheid, die volledig beantwoorden aan hetgeen hij nodig heeft.
- x O, dus de meest bewuste geest...
- Die doet dat.
- x O ja.
- Maar ja, nu zit er wel één haakje hieraan, hoor; dat is dit: een geest die zo bewust is dat hij het totaal van het stoffelijke overziet, is vaak niet meer in de noodzaak om te incarneren, die denkt: ik vind het heel aardig, maar ik heb een andere en een betere weg. Maar als U het nu heel aardig na wilt gaan, denkt U dan eens aan degenen die met een taak bewust incarneren, en dan over het algemeen de omgeving en het lichaam kiezen dat het best voor hun werk ook geschikt is. Dat komt heel vaak voor. Denkt U nu alleen maar eens aan de bewuste incarnaties die tot voor kort b.v. in Indië en Tibet zoveel voorkwamen. Daar werd absoluut wel degelijk gezocht naar een lichaam dat de mogelijkheden bood die de geest verlangde. En nu was er daar nog altijd dit bij: ze zochten naar een lichaam waarin het geestelijk bewustzijn van het vorig bestaan volledig kon worden afgedrukt. Maar dat speelden ze klaar! Dan kwamen die priesters daar, die bonzen, kwamen ze aansjouwen met 20 snuifdozen; dan zeiden ze: "welke is nu van jou?" tegen dat kind; dat was misschien 3 jaar. Hup, nemen. De weg weten in een groot klooster in een kleine stad waar ze nog nooit geweest waren. Ja, dan was dat kind vaak wel eens wat zwak, lichamenlijk, maar het had deze geestelijke gave nodig, opdat de incarnerende geest z'n werk voort zou kunnen zetten, begrijpt U? Dus daar wordt wel degelijk het juiste voertuig gekozen. Maar ja, er zijn natuurlijk altijd geesten die nog net niet zo bewust zijn; dat ze desnoods 60 jaar willen wachten om hun werk voort te zetten, wat wel voorkomt. Er is één klooster in Tibet geweest, daar zijn ze 200 jaar zonder abt geweest, omdat die abt geen juiste incarnatiemogelijkheid vond, maar hij reïncarneerde, en hij wist alles. En toen ze hem niet zo gauw kwamen halen - want ze hadden het zoeken zo onder de hand opgegeven - toen ging dat kleine kind - het was een jongentje van 6 jaar, ouder was hij niet - in z'n eentje 200 K.M. lopen naar dat klooster, hè, maar hij kwam er. Kijk, daar heb je de meest bewuste geest, die zegt: liever 200 jaar wachten, op het gevaar af dat ze me vergeten, maar dan ook terugkomen in een lichaam waarmee ik alles kan doen wat noodzakelijk is. Een minder-bewuste zegt: ja, maar 200 jaar is zo lang en ik verveel me zo en ik wil zo graag terug, nou, dat andere dat kan toch ook nog wel. En daar zit nu juist dat probleem van U in vast. Het is een afwegen van waarde in het bewustzijn van die geest, en dus is het bewustzijn van de geest ook bepalend voor de juistheid van de wijze waarop gereïncarneerd wordt. Daar komt dat "Ken U Zelfen" ook nog naar voren, merkt U het?
- x Ja.
- Ja, ja, dat reïncarneren, dat reïncarneren, wat hebben we er al een hoop over gezegd eigenlijk hè? En toch is er altijd weer wat nieuws over te vertellen, dat is het gekke. Zijn we er zover mee klaar?
- x De minder bewuste die wordt toch aangetrokken, die kiest toch zelf niet?
- Hij kiest wel, want hij heeft de mogelijkheid om niet te incarneren. Dat is nu net

als met een dronken man die voorbij nog net een kroegje komt. U kunt zeggen: die wordt automatisch door de gelegenheid om drank tot zich te nemen, aangetrokken, maar ik zeg, hij zou ook nog voldoende besef kunnen hebben om voorbij te gaan, hij zou het eigenlijk behoren te hebben. Hij wordt dus wel aangetrokken, maar toch is het zijn vrije keuze; het is geen noodzaak, want er is geen mens die hem zegt: en nu ga je die kroeg in, of ik sla je dood.

x Hij kan het niet weerstaan.

- Dat is zijn zwakte ...

x Ja, juist.

- ... maar ook zijn verantwoording. Begrijpt U waar het hier om gaat? Nemen we deze aantrekking als een verontschuldiging, dan lopen we vast in lotsgebondenheid, en dan komen we uiteindelijk in deze karma-opvatting, waarbij de onbewuste van leven tot leven wordt gedreven door een kracht, en dat -leert onze ervaring - is niet juist; dat is alleen juist voor degeen die, hetzij door begeerten of om andere redenen, weigert om van zijn volledige bewustzijn gebruik te maken bij de keuze, maar andere waarde laat prevaleren. En daarom ga ik niet met U mee, vriend, met het aantrekken; dat doe ik niet, want dan zou ik moeten zeggen, dat die mens zelf niet voor z'n lichaam verantwoordelijk is, maar de aantrekkingskracht. Dan is die mens ook niet verantwoordelijk voor wat hij misdoet in dat leven. En als hij daar de gevolgen van heeft te dragen, is dat dus een wreedheid van het lot, en het lot is uiteindelijk God. Dan zou ik moeten zeggen: God is onrechtvaardig. Nee, zover krijg je me niet, nee dat doe ik niet, absoluut niet.

x Dat is ook niet mijn bedoeling.

- Nee, nee, nee, maar dat zijn de consequenties. Dat realiseren de mensen zich meestal maar half. Maar als wij gaan zeggen dat aantrekkingskracht en de weg van de minste weerstand, voor ons een verontschuldiging kunnen betekenen, dan gaan we de verantwoording gooien op de omstandigheden en op de aantrekkingskracht. Wie is degeen die alles geschapen heeft? God. Wie draagt de verantwoording voor die dingen dan? God. Wie is het dan die de consequenties van onze daden te dragen heeft? God, en niet wijzelf. Begrijpt U, daar komt het op neer en daar moeten wij ons tegen verzetten. En dus moeten we zeggen: die aantrekkingskracht bestaat; heb ik zelfs in de eerste uiteenzetting genoemd en erkend. Maar de mens zelf heeft de mogelijkheid om het anders te doen; hij zou een ogenblik zijn begeren wat minder gewichtig kunnen laten gelden want hij weet wel degelijk dat hij niet naar de kroeg toe moet, om bij het voorbeeld te blijven, maar naar huis toe. Hij weet het wel, maar hij neemt het zo nauw niet. Is zijn schuld en zijn verantwoording. Dus elke geest incarneert onder eigen verantwoording. Dan kunnen we nog verdergaan als het daarom gaat. Wat zoudt U zeggen van een geest die in het duister leeft, die tot een bewustzijn komt maar de sferen van licht niet kan aanvaarden en voor de keuze staat om terug te gaan in het duister, wachtend op een moment van gunstige incarnatie, of onmiddellijk te incarneren in een onjuist lichaam? Dan zouden we kunnen zeggen: dat is de schuld van de omstandigheden, want het is begrijpelijk dat die geest niet terug wilde keren in een wereld van vaagheid en nevel op z'n minst. Maar dan is het ook de schuld van God weer, dat die geest fout... Nee, die geest heeft andere mogelijkheden gehad; hij heeft ook nu nog de mogelijkheid om het juiste te kiezen, wanneer hij daarvoor wil lijden desnoods, dus de consequenties van zijn vorige bestaanswaarden dragen wil. Dat hij dit niet wenst en daardoor ontvlucht, brengt gevolgen met zich mee in de incarnatie, het lichaam, de omgeving waar hij terecht komt, waar hijzelf voor aansprakelijk is, want dat zijn de gevolgen nog van hetgeen eigenlijk niet volledig werd uitgeboet in de duistere sfeer. Zo kun je n.l. ook redeneren, en dan blijf je staan in een rechtvaardigheid en in een vrijheid voor ieder binnen zekere grens natuurlijk, maar toch een vrijheid voor ieder. En dat moeten we niet verwerpen, want anders begin je met één puntje toegeven, maar als je consequent bent, dan bouw je uit dat ene puntje toegeven een heel systeem op, waarbij jezelf nergens voor verantwoordelijk bent, begrijpt U? En dat moeten we ten koste van alles vermijden, want dat is niet zo.

x Welke invloed heeft het gebruik van morfine op de menselijke geest? a bij de morfinist, b. bij de ongeneeslijk zieke wiens lijden door de morfine wordt verlicht?

- Bij alle twee ongeveer hetzelfde. Alleen, de ongeneeslijk zieke, die dat als geneesmiddel krijgt toegediend, die kan zeggen: "ik zoek niet de droom erin" maar hij zal evenzeer aan die morfine verslaafd zijn, ook na de genezing. Als U mij niet gelooft, dan leest U maar één van de laatste rapporten over het verbruik van verdovende middelen in de Ver. Staten, waarin letterlijk geschreven staat, dat het toedienen van verdovende middelen aan zieken in de hospitalen, heeft geleid tot een grote verslaafdheid aan bepaalde soorten van morfine, cocaine, en wat er nog meer bij is; er zijn nog veel gemenere vormen. Dus de verslaafdheid ontstaat evenzeer en de behoefte aan de geestelijke toestand die het resultaat is van het middel. Wat het voor de geest betekent? Een tijdelijk vrijer leven d.w.z. dat de geest zijn bewustzijn meer in de stof uitleeft, maar gelijktijdig ook een verslappen van de remmende invloed van het bewustzijn op begeerten en lusten van de stof, waardoor deze beiden uit elkaar gaan en een scheiding tussen geest en stof tot

stand komt op de duur in beleving, die voor beiden nadelige gevolgen heeft, want stoffelijke ervaring beïnvloedt de sfeer waarin de geest zijn beleving heeft. Op de duur komt hij in de wereld van het demonische terecht. Dus dat is niet erg prettig.

x Mag ik hier nog iets over vragen?

- Zeker.

x Als het nu gaat over de laatste levensuren van iemand die ontzettende pijnen lijdt en die dus stevig onder de morfine wordt gehouden, heeft dat dan nog nadeel voor de geest na het overlijden?

- Nou, het is in ieder geval niet onmogelijk, maar we kunnen wel zeggen, als het een zo ernstige ziekte is, dat het lichaam volledig in onorde is, dat dat lichaam zo bezig is met het bestrijden van eigen kwaal, dat voor een te sterke uiting van begeerte niet hoeft te worden gevreesd. En in dat geval zullen de gevolgen dus veel minder erg zijn. Maar de scheiding tussen stof en geest in bewustzijn is evenzeer het resultaat, begrijpt U? Dus dat blijft, hoor. Het spijt mij dat ik het niet anders zeggen kan, maar zo ligt de zaak nu eenmaal. Dus dat is een erg gevaarlijk iets.

x Dikwijls is toch ook de patient zover, dat hij er zelf niet over oordelen kan of het goed is of niet, dat de dokter daarvoor in moet grijpen, dus dat hij zegt: ik oordeel dit nodig; ik bedoel er moet ook een zeker overlaten zijn, dat is altijd met een patient.

- Ja, dat ben ik direct met U eens, maar dan krijgen we de vraag: in hoeverre verantwoording? En dan kunnen we alleen dit zeggen: de dokter die zijn patient verdovende middelen geeft, draagt een veel zwaardere verantwoording dan hij zich meestal realiseert, omdat zijn bewustzijn van geestelijke fasen en waarden over het algemeen nog niet erg ver is gevorderd. Er zijn plaatsen waar ze er proeven mee nemen en waar ze hebben vastgesteld dat opiaten in bepaalde kleine dosis, helderziendheid, helderhorendheid veroorzaken, para-normale eigenschappen wekken, terwijl ze in te grote dosis juist weer voorstellingen wekken die uit het eigen leven spruiten, en daarbij heel vaak een ergerlijke invloed kunnen hebben op het gehele leven van de mens. Dus dan blijft weer over: hoe komt het dat deze mens zo ziek werd en dat dit nodig werd enz.? Gaan we het terugzoeken, dan vinden we dat die verantwoording vaak in zo'n geval niet zo groot is wanneer de geest is vrijgeworden en overgegaan, dan wanneer hijzelve de verslaving ambieerde. Maar dat neemt niet weg dat een zekere schade daardoor inderdaad ontstaat. Deze geest zal aangenomen dus dat hij niet in staat was dit te weigeren - dan niet de pijn hebben van het verantwoordelijk zijn hiervoor, maar de onaangename ervaring zal hij mee moeten verwerken, en een dergelijke geest heeft dan grotere kans dan een ander, dat hij, terugkerend in het leven zegt: mij niet meer gezien wanneer je met verdovende middelen komt; ik ga liever gewoon dood.

x Ja, maar als de ziekte dan zo'n verschrikkelijke pijn veroorzaakt, dat de dokter a.h.w. verplicht is om morfine te geven?

- Dat betwijfel ik, want laten we n.l. eens aannemen dat er zoveel dingen zijn die de moderne doktoren nog niet kennen of verwerpen, maar die als vervangingsmiddelen kunnen dienen, dan zouden ze misschien tot de acu-punctuur, zoals de Chinezen die al een hele tijd gebruiken, de methode in zich draagt om elk gewenst zenuwcentrum tijdelijk te verdoven of te verlammen, zodat de pijn ophoudt in een ondragelijke norm te bestaan. Dat is punt één. En punt twee is dit: geen mens kan meer pijn lijden dan de maximale grens die voor hem gesteld is. De pijn wordt nooit ondragelijk, want zodra ze ondragelijk wordt, schakelt het bewustzijn zichzelf uit. Dat is het tweede punt. Het derde punt is dit: voor de meeste kwalen zijn niet roes gevende middelen ter verdoving evenzeer ter beschikking als verdovinggevende. Ik bedoel hier, dus .. pardon als roesgevende. Ik bedoel dus dat in vele gevallen morfine, opiaten enz. of luminaal e.d. worden gebruikt, terwijl andere middelen een niet zo grote, maar toch voldoende werking zouden hebben. Het is vaak gemakzucht die doet grijpen naar het meest voor de hand liggende. En als zodanig zou ik dan er dus toch bij willen blijven, dat het niet gunstig is; dat er een andere mogelijkheid zou bestaan voor de arts, wanneer hij er maar lang genoeg naar zoekt, en dat er zelfs methoden bestaan waar helemaal niets meer bij tepas komt van genezing, maar vele pijnen alleen door hypnose weg te nemen zijn. Ook een methode waar men over het algemeen maar weinig gebruik van maakt. Er zijn op het ogenblik precies zes stadjes in de hele wereld waar men een hospitaal heeft dat ver genoeg gevorderd is om bij bepaalde operatieve zaken, alleen door hypnose in te grijpen en de pijn van een trepanatie b.v. enz, oogoperatie, langs hypnotische weg weg te nemen, zonder dat dan enig schadelijk gevolg bestaat, wat bij plaatselijke verdoving altijd nog kan in die gevallen. Er zijn dus wel mogelijkheden, maar men past ze nog niet toe. Het roesgevende middel, dat bovendien gewoontevormend is, is het meest schadelijke dat men geven kan. En nu kunt U zeggen: "ja, maar er kan pijn zijn, zo erg dat de geneesheer dat geven móet, het zou onmenselijk zijn om zo iemand te laten lijden", dan zeg ik:

ja, maar is het nu niet veel onmenselijker om die mens een geestelijk lijden op de hals te halen; is het dan niet verstandiger om eerst naar een andere methode uit te kijken. Ze zijn er, en ze zijn er zelfs door de geneeskunde erkend, maar nog niet deel uitmakend van de normale praxis van de arts en over het algemeen slechts ter loops aangeroerd in de universiteiten, maar ze bestaan. Vandaag dus mijn uitdrukkelijk verzet hiertegen. U moet mij niet kwalijk nemen, maar de mogelijkheden zijn er. Het is zelfs zo: op het ogenblik is er iemand, die heeft een apparaat uitgevonden, waarbij de acupunctuur op Westerse wijze wordt uitgevoerd, d.w.z. niet meer door naaldprikken, maar door het opbrengen van bepaalde metalen plaatjes, die op de vochtig gemaakte huid worden gelegd, waarmee elektrische prikkels worden gegeven, die dan lang zo erg niet zijn natuurlijk als het prikken met een naald, waar bepaalde psychische associaties altijd een veel erger pijngevoel veroorzaken. Maar ook dat zelfs zou hiervoor toe te passen zijn. Dus, wegen te over.

- x Mag ik daar nog eens iets over vragen? Ik heb in Indië ook wel mensen gezien die, als ze ziek waren, ook wel met muntjes werden bewerkt. Heeft dat ook een klein beetje in die richting te maken? Dan waren ze zo helemaal bont en blauw gestreept. Ik heb het zelf wel eens gezien.
- Ja, het berust wel ongeveer op hetzelfde, maar het is verwaterd, hoor. Dat is nu weer een methode van genezing, die oorspronkelijk wel van de Chinezen stamt, maar die over is gegaan in magie, en waarbij geestelijke werkingen, suggestie e.d., zulke voorname factoren zijn geworden, dat men vaak de praktische en stoffelijke werking wel heel erg verwaarloosde.
- x Ja, dank U wel.
- Tjonge, tjonge, ik zal wel op moeten schieten, want anders hou ik nog niet eens tijd over voor die paar woorden die ikzelf wilde zeggen. Laten we maar tot de volgende vraag overgaan.
- x In een der vorige verslagen trof het mij dat voor misdadige elementen als Hitler een reeks van pausen e.a. de clementie uit geestelijk standpunt wordt ingeropen, onder drogreden dat zij het op hun manier goed meenden. Het is niet twijfelachtig dat deze sadistische monsters vroeg of laat hun Nemesis zullen vinden (of reeds hebben gevonden). Uit verdraagzaamheids-oogpunt, accoord! Doch vraag ik mij af, wat is de voldoening gevende compensatie voor hun ontelbare vermoorde en gemartelde slachtoffers in het kader van een goddelijk wereldbestel?
- Nou, ik kan wel zeggen, dat de compensatie voor de slachtoffers is, het bewustzijn dat zij geestelijk groot genoeg zijn om te vergeven; dat elke compensatie door marteling van de misdadigers - zoals dat hier wordt uitgedrukt - uiteindelijk een beroep is op het haatgevoel en het wraakgevoel in de mens, dus de laagste en de gemeenste factoren die er in een mens aanwezig kunnen zijn. Dat het inroepen van clementie nu niet direct een juist gekozen term is, want dat wij niet de clementie inroepen, maar wij de mensen in hun eigen belang aanraden, zich niet te laten vergiftigen door haat. Want degenen die het zo prettig zouden vinden als Hitler in de hel brandde en Mussert ernaast, die vergeten één ding, zeker als ze dan ook nog een Christelijke grondslag hebben, dat zij een oordeel uitspreken, waar zij niet gerechtigd zijn te oordelen en daarmee ook zichzelf veroordelen, volgens de spreuk: "oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld worde". Ik zou als antwoord op deze vraag dan kort en goed dit willen zeggen: Zodra U God bent, heeft U het recht een oordeel uit te spreken. Tot die tijd heeft U zich daarvan te onthouden; dat zult U met mij eens zijn. En dat is geen verdraagzaamheid, dat is eenvoudig het geloof in een God die alles weet en een erkenning van je eigen niet-alles-weten. Op grond hiervan kunnen wij dan - en dit wel binnen het kader der verdraagzaamheid - toch zeker onszelven ook onthouden van de hoop dat dan degenen die volgens ons onjuist gehandeld hebben, daarvoor zullen moeten lijden. Dit is volledig in tegenspraak met elke naastenliefde, met elke gedachte aan goddelijke liefde, elke gedachte aan recht en rechtvaardigheid vanuit menselijk standpunt. Ik meen dus dat, zoals deze vraag is gesteld, onzerzijds van geen drogredenen sprake was, maar dat de drogreden waarschijnlijk schuilt in de gedachte van de vraagsteller of -stelster, die hier meent dat een toornende en een wraakzuchtige God de bevrediging berekent voor de mens, opdat Hij de zaakjes opknapt die hijzelf niet meer op kan knappen. Ik zou er graag verder op ingaan, maar ik zou me haast driftig maken, en dat past niet in de verdraagzaamheid, ik zal dus maar veilig m'n mond dichthouden.
- x Admiraal Roggeveen ontdekte 6 April 1722 de z.g. Paascheilanden. Hij trof er reuzengrote steenfiguren aan (4-9 M.), gewicht 6-11 ton, enkele 23 M. hoog, wegende 40 ton. In 1886 vond men nog 67 schrifttafels van hout met hieroglyphische tekenen. Wat is de oorsprong hiervan? Welk volk heeft hier geleefd? Welke godsdienst beliden ze?
- Ja, ik zou eigenlijk moeten zeggen: daar is wel over gesproken in een van onze cursussen; het zou een goede reclame zijn. Maar de vraag is gesteld, hier is het antwoord: Er heeft in de tijd dat wij spreken over de late Lemuren, en zelfs nog in de beginperiode van Atlantis, een volk geleefd in het gebied van de Grote

Oceaan, dat sterk verschilde van wat men tegenwoordig als mens kent. Het dichtst komt men erbij, wanneer men de menselijke voorstelling van het ras homo giganticus bekijkt, reuzen met een zekere beschaving, met maanaanbidding en verschillende rituele plechtigheden. Daaronder behoorde o.a. een gedachte die zich voortzet tot, ik zou haast willen zeggen, deze tijd, het scheppen van een woon- en schuilplaats voor de geest van vorsten, door voor hen grote beelden te ontwerpen, die dan meestal werden gegroepeerd rond offerterrassen, waarin bovendien een maanvijver werd aangebracht. Wanneer de maan in deze vijver zichtbaar was, werden er offers gebracht. En wanneer ze dan bovendien de vorsten liefhadden - dat verschilde nog wel eens - dan werden deze geëerd in hun beelden waar men ook offers aan bracht. De opzet van het Paaseiland was een enorm mausoleum, het grootste dat dit ras in zijn soort ooit voort zou brengen. Men maakte voor die arbeid gebruik van lager ontwikkelde soorten mensen, een soort oermensen, laten we het zo maar noemen zoiets als die in Australië, daar heb je nog van die nakomelingen van dat type dat daar was, en deze werden dan gebruikt voor slavenarbeid. Nu heeft men dat eiland gezocht op een afgelegen plaats, opdat geen schennis plaats zou kunnen vinden door vijanden. Men heeft daar een hele hoop slaven met opzichters heengebracht en er moesten regelmatig grote vloten naartoe, om daar levensmiddelen te brengen en verschillende andere behoeften en noodzakelijkheden. Dat ging een hele tijd goed. Maar toen was er een eruptie in het midden van dat eilandrijk, die de hele zaak al een beetje op wankele voeten zette, en dat werd gevolgd door een opstand, en oproer. Daardoor was het niet meer mogelijk om deze slaven van voedsel te voorzien, en aangezien er betrekkelijk veel waren en Paaseiland betrekkelijk kaal is, hadden ze toen niet de gelegenheid meer om daar te eten en toen hebben ze uiteindelijk elkaar opgegeten. En U begrijpt wel dat ze zelfs veel van wat ze reeds gedaan hadden, nog probeerden ongedaan te maken uit haat tegen de overheersers die hen dit alles hadden doen lijden. Zo komt het dat Paaseiland een grote ruïne is, waarop oude beelden staan, waarop grote terrassen gemetseld zijn en gelegd zijn - ik zeg gemetseld, dat is niet helemaal juist - en zelfs reeds te zien is hoe deze offerplaats later zou geworden zijn. Het ras zelve is praktisch vernietigd, een deel daarvan is overgebleven op enkele eilandjes van de Polinesische Archipel. Maar deze heersers zijn wel heel gauw uitgestorven. Herinneringen daaraan vinden we soms nog in legenden, die spreken over de bron van de maan etc. en over geheimzinnige wonderen die nog wel gebeuren, wanneer de volle maan in een bepaald water schijnt, ook zelfs dat dan mensenoffers moeten worden gebracht. Maar het Christendom heeft een groot gedeelte van deze overleveringen wat onderdrukt en een andere vorm gegeven. Ik hoop dat dat voldoende toelichting is. En zijn we nu door onze vragen heen?

- x In het begin van de avond is hier gezegd geworden dat Jezus zo werd aangetrokken door het goddelijke dat Hij van hier ging en naar de Godheid ging. Hoe verklaart U dan ^{dat} Zijn laatste woorden waren aan het kruis: Lama Sabacht ani.
- In de eerste plaats kun je vechten over de wijze waarop het is uitgelegd. Wanneer je het n.l. in Hebreeuws schrift zet, dan kun je gelijkelijk lezen: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Ge Mij verlaten?" en "Mijn God, Mijn God, hoe hebt Ge Mij verheerlijkt" Dat is punt 1. Maar zelfs indien Jezus geroepen heeft: "Mijn God, waarom hebt Ge Mij verlaten", zou dat dan niet het resultaat zijn van Zijn eigen ervaren, van Zijn volledig uitgeput zijn, waardoor Zijn stoffelijk bewustzijn niet meer in staat was om de geestelijke waarde te bevatten en de pijn van het lichaam alle verdere bewustzijnswaarden overschaduwde? Denkt U dat dat geen mogelijkheid is? Ik geloof dat we Jezus moeten zien als iemand die geen God was maar mens, en die, door de dood gaande - laten we het maar rustig zo noemen - een nieuw bewustzijn verwierf, begrijpt U? En in dit nieuw bewustzijn zich moest verwijderen van het toneel waarop Hij zolang had gewerkt en gepredikt, omdat het goddelijke in Hem zo sterk de overhand kreeg, dat hij Zich niet meer kon handhaven in die omgeving. Kunt U dat zo ongeveer begrijpen? Het is dus helemaal niet zo onmogelijk. Wat dat betreft zijn er voor praktisch alle plaatsen, die over wonderen gaan en over toestanden gaan in de Evangelien 2 of 3 uitleggingen mogelijk. En wanneer we sommige uit het Hebreeuws nemen - niet uit het Grieks maar uit het Hebreeuws - dan blijkt ons bovendien dat we dan meerdere interpretatie-mogelijkheden hebben, zelfs voor elk woord vaak.....

(Met het oog op de beschikbare ruimte moesten we helaas HET SCHONE WOORD achterweg laten . Dit komt echter bij gelegenheid wel).

ABONNEMENT OP ONS WEKELIJKS VERSLAG. Door storting van f 5.20 op giro 517676 ten name van J. Rientjes, Havenkade 60, Scheveningen (telefoon: 554162), verzekert U zich gedurende 10 weken van de ontvangst van ons orgaan dat 50 cent per nummer kost.

VAN ALLE REEDS VERSCHENEN NUMMERS HEBBEN WIJ NOG EXEMPLAREN IN VOORRAAD!